

BENEDIKT XVI.

Abrahamova vjera

*Papina kateheza na općoj audijenciji
u srijedu 23. siječnja 2013.*

Draga braćo i sestre, u ovoj Godini vjere danas ću zajedno s vama početi razmišljati o Vjerovanju, svečanoj ispovijesti vjere koja nas prati u našem kršćanskom životu. Vjerovanje započinje riječima: "Vjerujem u Boga". To je osnovna tvrdnja, naizgled jednostavna u svojoj jezgrovitosti, ali koja uvodi u beskrajni svijet odnosa s Gospodinom i njegovim otajstvom. Vjerovati u Boga uključuje prijanjanje uza Nj, prihvaćanje njegove riječi i radosni posluš njegovoj objavi. Kao što uči Katekizam Katoličke Crkve, "vjera je osobni čin: slobodan čovjekov odgovor na poziv koji se objavljuje" (br. 166). Moći reći da vjerujemo u Boga je ujedno dar – Bog se objavljuje i ide nam ususret – i zadaća, to je Božja milost i čovjekova odgovornost, u iskustvu dijaloga s Bogom koji, iz ljubavi, "oslovljava ljude kao prijatelje" (Dei Verbum, 2), govori nam da bismo, u vjeri i s vjerom, mogli ući u zajedništvo s njim.

Gdje možemo slušati Boga koji nam govori? Tu je temeljno Sveto pismo, u kojem Bog daje čovjeku čuti svoju riječ i koje jača naš život kao Božjih "prijatelja". Čitava Biblija govori o Božjoj objavi čovjeku; čitava Biblija govori o vjeri i poučava nas prenoseći nam jednu povijest u kojoj Bog ustrajno provodi svoj naum otkupljenja i postaje blizak ljudima, preko brojnih svijetlih likova osoba koje vjeruju u Njega i u Nj se uzdaju, sve do punine objave u Gospodinu Isusu.

Vrlo je lijepo, u vezi s tim, poglavlje 11. Poslanice Hebrejima gdje se govori o vjeri i ističu se dva biblijska lika koji su živjeli po vjeri, postavši uzorom za sve vjernike: "A vjera je već neko imanje onoga čemu se nadamo, uvjerenost u zbiljnosti kojih ne vidimo" (11, 1). Očima vjere, dakle, čovjek može vidjeti ono nevidljivo i vjerničko se srce može nadati iznad svake nade, upravo poput Abrahama, o kojem Pavao u Poslanici Rimljanima kaže da "u nadi protiv svake nade povjerova" (4, 18).

U svom se današnjem razmišljanju želim zadržati upravo na Abrahamu, jer je on prvi referentni lik kada se govori o vjeri u Boga: veliki patrijarh Abraham, primjer i uzor, govori svim vjernicima (usp. 4, 11-12). Poslanica Hebrejima to predstavlja ovim riječima: "Vjerom pozvan, Abraham posluša i zaputi se u kraj koji je imao primiti u baštinu, zaputi se ne znajući kamo ide. Vjerom se kao pridošlica naseli u obećanoj zemlji kao u tuđini, prebivajući pod šatorima s Izakom i Jakovom, subaštinicima istog obećanja, jer iščekivaše onaj utemeljeni Grad kojemu je graditelj i tvorac Bog" (11, 8-10).

Autor Poslanice Hebrejima ovdje se referira na Abrahamov poziv, opisan u Knjizi Postanka. Što Bog traži od tog velikog patrijarha? Traži da napusti svoju zemlju i zaputi se prema zemlji koju će mu pokazati: "Idi iz zemlje svoje, iz zavičaja i doma očinskog, u krajeve koje ću ti pokazati" (Post 12, 1). Kako bismo mi odgovorili na takav jedan poziv? Riječ je, naime, o putovanju u nepoznato, ne zna se, naime, gdje će ga Bog povesti; to je putovanje koje traži duboku poslušnost i pouzdanje, na što se samo vjerom može pristati. Ali tamu nepoznatog – gdje Abraham mora ići – razgoni svjetlo jednoga obećanja; Bog naime dodaje zapovijedi umirujuće riječi koje otvaraju pred Abrahamom budućnost života u punini: "Velik ću narod od tebe učiniti, blagoslovit ću te, ime ću ti uzveličati... sva plemena na zemlji tobom će se blagoslivljati" (Post 12, 2,3).

Blagoslov u Svetom pismu je u prvom redu vezan uz dar života koji dolazi od Boga i očituje se prije svega u plodnosti, u životu koji se umnožava, prenoseći se s naraštaja na naraštaj. Blagoslov je povezan također s iskustvom posjedovanja jedne zemlje, stalnog mjesta u kojem će se živjeti i rasti u slobodi i sigurnosti, u bogobožnosti, izgrađujući društvo ljudi vjernih savezu, "kraljevstvo svećenika, narod svet" (usp. Izl 19, 6).

Zato je Abraham, u Božjem naumu, određen da postane "naroda mnogih ocem" (Post 17, 5; usp. Rim 4, 17-18) i da uđe u novu zemlju gdje će prebivati. No njegova žena Sara

je neplodna, ne može imati djecu; a zemlja prema kojoj ga vodi Bog je daleko od njegove rodne grude, nju već nastanjuju drugi narodi, i nikada mu neće pripadati u pravom smislu riječi. Biblijski pripovjedač to vrlo diskretno ističe: kada Abraham stiže u mjesto koje mu je Bog obećao "Kanaanci su onda bili u zemlji" (Post 12, 6). Zemlja koju Bog daje Abrahamu ne pripada mu, on je stranac i to će zauvijek ostati, sa svim onim što to za sobom povlači: nemati namjeru bilo što posjedovati, neprestano čutjeti breme svojeg siromaštva, sve promatrati kao dar. To je ujedno duhovno stanje onoga koji prihvaća nasljedovati Gospodina, onoga koji odluči zaputiti se na put prihvaćajući njegov poziv, pod znakom njegova nevidljivog ali moćnog blagoslova. A Abraham "otac vjernikâ", prihvaća taj poziv, u vjeri. Sveti Pavao piše u Poslanici Rimljanima: "U nadi protiv svake nade povjerova Abraham da postane ocem naroda mnogih po onom što je rečeno: Toliko će biti tvoje potomstvo. Nepokolebljivom vjerom promotri on tijelo svoje već obamrlo - bilo mu je blizu sto godina - i obamrlost krila Sarina. Ali pred Božjim obećanjem nije nevjeran dvoumio, nego se vjerom ojačao davši slavu Bogu, posve uvjeren da on može učiniti što je obećao" (Rim 4, 18-21).

Vjera vodi Abrahama dotle da se upušta u paradoksalnu pustolovinu. On će biti blagoslovljen ali bez vidljivih znakova blagoslova; dano mu je obećanje da će postati otac velikog naroda, ali sa životom označenim neplodnošću supruge Sare; doveden je u novu domovinu ali će ondje morati živjeti poput stranca, a jedini zemljoposjed koji će mu se dopustiti bit će komadić polja gdje će pokopati Saru (usp. Post 23, 1-20). Abraham je blagoslovljen zato što, u vjeri, zna razabrati Božji blagoslov neovisno o pojavnostima, uzdajući se u Božju prisutnost i onda kada mu se njegovi putovi čine misterioznim.

Što to znači za nas? Kada kažemo: "Vjerujem u Boga", mi zapravo kažemo poput Abrahama: "Vjerujem Ti; vjerujem u Tebe, Gospodine", ali ne kao u nekoga kojem se utječem samo u teškim trenucima ili kojem posvećujem tek nekoliko trenutaka u danu ili tjednu. Reći "vjerujem u Boga" znači osloniti se na njega u svom životu, pustiti da me njegova Riječ vodi i usmjerava svakoga dana, u konkretnim odluka, bez straha da ću izgubiti nešto svoje. Kada se, u obredu krštenja, tri puta pita: "Vjerujete li...?" u Boga, u Isusa Krista, u Duha Svetoga, u svetu Crkvu Katoličku i ostale istine vjere, trostruki je odgovor u jednini: "Vjerujem", jer moj osobni život darom vjere mora dobiti zaokret, moj se život mora promijeniti, obratiti. Svaki put kada sudjelujemo na nekom krštenju morali bi se preispitati kako u svom svakodnevnom životu živimo veliki dar vjere.

Abraham, vjernik, uči nas vjeri; kao stranac, pak, na zemlji, pokazuje nam pravu domovinu. Po vjeri postajemo putnici na zemlji, dio smo svijeta i povijesti, ali putujemo prema nebeskoj domovini. Vjera u Boga nas dakle čini nositeljima vrijednosti koje često ne podudaraju s modom i trenutnim mišljenjem, traži od nas da prihvatimo kriterije i usvojimo vladanja koja ne pripadaju općem načinu razmišljanja. Kršćanin se ne smije bojati ići "protiv struje" da bi živio svoju vjeru i mora se oduprijeti napasti da se utopi u "jednolikost". U mnogim našim društvima Bog je postao "veoma odsutan" i njegovo su mjesto zauzeli mnogi idoli, prije svega autonomni "ja". I značajni i pozitivni napreci znanosti i tehnologije usadili su u čovjeka iluziju o svemoći i samodostatnosti, a sve veći egocentrizam je stvorio brojne neravnoteže u interpersonalnim odnosima i društvenim vladanjima.

Ipak, žeđ za Bogom (usp. Ps 63, 2) nije ugasla i evanđeoska poruka i dalje odzvanja kroz riječi i djela mnogih vjernikâ i vjericâ. Abraham, otac vjernikâ, nastavlja biti otac mnoge djece koja pristaju kročiti njegovim tragovima i kreću na put, u poslušnosti Božjem pozivu, uzdajući se u Gospodinovu dobrohotnu prisutnost i prihvaćajući njegov

blagoslov da bi postali blagoslov za sve. Svijet blagoslovljen vjerom je ono na što smo svi pozvani, da bismo kročili bez straha slijedeći Gospodina Isusa Krista. To je katkad težak put, koji poznaje također kušnju i smrt, ali koji otvara životu, u dubokoj preobrazbi stvarnosti koju se samo očima vjere može vidjeti i kušati u punini.

Reći "Vjerujem u Boga" potiče nas, dakle, krenuti na put, neprestano izlaziti iz nas samih, upravo poput Abrahama, da bismo u svakodnevnu stvarnost u kojoj živimo unosili sigurnost koja nam dolazi od vjere: sigurnost, naime, u Božju prisutnost u povijesti, također danas; prisutnost koja donosi život i spasenje i otvara nas budućnosti u zajedništvu s njime prema punini života kojoj neće nikada biti kraja.